

T.C. SANAYİ VE
TEKNOLOJİ BAKANLIĞI

#MİLLİ
TEKNOLOJİ
HAMLESİ

BEBKA
Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

Gelenekten
Geleceğe
Akan Şehir
BURSA

KESTEL İLÇE RAPORU

bebka.org.tr

RAPORUN KAPSAMI

Bu rapor, kalkınma göstergelerinin ilçe düzeyinde takibi amacıyla Bursa ili Kestel ilçesine ilişkin doğal, sosyal ve ekonomik bileşenler yönünden değerlendirmeleri kapsamakta olup; ilçe, il ve bölge düzeyinde yürütülecek araştırma, analiz, strateji ve planlama çalışmalarına bütüncül bir kaynak oluşturması ve Ajans desteklerini yönlendirmesi amacıyla Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı koordinasyonunda faaliyet gösteren Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı tarafından hazırlanmıştır.

HAKLAR BEYANI

Bu rapor, yalnızca ilgililere genel rehberlik etmesi amacıyla hazırlanmıştır. Raporunda yer alan bilgi ve analizler raporun hazırlandığı zaman diliminde doğru ve güvenilir olduğuna inanılan kaynaklar ve bilgiler kullanılarak, yararlanıcıları yönlendirme ve bilgilendirme amaçlı olarak yazılmıştır. Raporadaki bilgilerin değerlendirilmesi ve kullanılması sorumluluğu, doğrudan veya dolaylı olarak, bu rapora dayanarak karar veren şahıs ve kurumlara aittir. Bu rapordaki bilgilere dayanarak bir eylemde bulunan, eylemde bulunmayan veya karar alan kimselere karşı Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı ile Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı sorumlu tutulamaz.

Bu raporun tüm hakları Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansına aittir. Raporunda yer alan görseller ile bilgiler telif hakkına tabi olabileceğinden, her ne koşulda olursa olsun, bu rapor hizmet gördüğü çerçevenin dışında kullanılamaz. Bu nedenle; Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı'nın yazılı onayı olmadan raporun içeriği kısmen veya tamamen kopyalanamaz, elektronik, mekanik veya benzeri bir araçla herhangi bir şekilde basılamaz, çoğaltılamaz, fotokopi veya teksir edilemez, dağıtılamaz, kaynak gösterilmeden iktibas edilemez.

İÇİNDEKİLER

1. YÖNETİCİ ÖZETİ	6
2. GİRİŞ.....	7
3. TARİH.....	7
4. İDARİ YAPI.....	8
5. DOĞAL YAPI.....	8
5.1. İklim.....	8
5.2. Bitki Örtüsü ve Arazi Kullanımı.....	8
5.2.1. Bitki Örtüsü	8
5.2.2. Arazi Kullanımı.....	8
5.3. Enerji ve Yeraltı Kaynakları.....	9
5.3.1. Jeotermal Kaynaklar	9
5.3.2. Maden Rezervleri.....	9
6. SOSYAL YAPI	9
6.1. Nüfus ve Demografik Yapı	9
6.2. Gelişmişlik Düzeyi (SE-GE)	10
6.3. Eğitim	10
6.4. Sağlık	11
7. TURİZM ve KÜLTÜREL YAPI.....	11
8. ALTYAPI.....	11
8.1. Elektrik.....	11
8.2. Doğalgaz	11
9. EKONOMİK YAPI	12
9.1. İşgücü ve Sektörel Dağılımı	12
9.2. Tarım ve Hayvancılık	14
9.3. Sanayi	16
9.3.1. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB).....	17
10. GZFT ANALİZİ	18
11. SONUÇ.....	18

ŞEKİLLER

Şekil 1. Kestel İlçesinin İl İçindeki Konumu	7
Şekil 2. İlçede Yer Alan Yerleşim Merkezleri.....	8
Şekil 3. Corine 2018 Bursa İli Kestel İlçesi Alan Kullanımı Verileri	8
Şekil 4. Kestel İlçesi Nüfus Piramidi (2021)	9
Şekil 5. Kestel İlçesi Elektrik Kullanımı (2014-2018)	11
Şekil 6. Kestel İlçesi Doğalgaz Kullanımı (2014-2018).....	12
Şekil 7. Kestel İlçesi Sigortalı Çalışan Sayıları Dağılımı (2020).....	13
Şekil 8. Kestel İlçesi Sigortalı Çalışanların Sektörlere Göre Dağılımı (2020)	13
Şekil 9. Kestel'de İmalat Yapan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı (2020)	16

TABLolar

Tablo 1. Kestel İlçesinin Son Beş Yıldaki Cinsiyet Bazındaki Nüfus Sayıları (2016-2020) ..	9
Tablo 2. Sosyoekonomik Gelişmişlik (SE-GE) Sıralaması.....	10
Tablo 3. Kestel İlçesi Eğitim İstatistikleri	10
Tablo 4. Kestel İlçesi 2017-2021 Yılları Arasında Tarım Alanları Dağılımı (Dekar).....	14
Tablo 5. Kestel İlçesi 2017-2021 Yılları Arasında En Çok Üretilen Tarım Ürünleri(Ton).....	14
Tablo 6. Kestel İlçesinde Öne Çıkan Ürünlerin Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2021) .	15
Tablo 7. İlçede Dağıtılan Fidan Sayısı (2019-2021)	15
Tablo 8. Kestel İlçesi Hayvancılık Veriler (2021).....	15
Tablo 9. Kestel İlçesi Tarımsal Veriler (2019)	16
Tablo 10. Kestel İlçesi Arıcılık Verileri (2021).....	16
Tablo 11. Kestel OSB Sektörel Dağılımı (2021).....	17
Tablo 12. Barakfakih OSB Sektörel Dağılımı (2021).....	17

KISALTMALAR

BAĞ-KUR: Esnaf ve Sanatkârlar ve Diğer Bağımsız Çalışanlar Sosyal Sigortalar Kurumu

ÇKS: Çiftçi Kayıt Sistemi

SE-GE: Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırması

SGK: Sosyal Güvenlik Kurumu

TÜİK: Türkiye İstatistik Kurumu

YER-SİS: Türkiye'de Kentsel ve Kırsal Yerleşim Sistemleri Araştırması

GZFT: Güçlü ve Zayıf Yönler, Fırsat ve Tehditler

İLÇENİN KÜNYESİ

İlçe Adı	Kestel
İl Merkezine Uzaklık	11 km
Yüzölçümü	413 km ²
Bitki Örtüsü	Orman ve maki
Nüfus Sayısı (2021)	74.109
Çalışma Çağındaki Nüfus Oranı (2021)	%68,66
Gelişmişlik Düzeyi (SE-GE)	2. kademe
İlçede Üretimde Bulunan Sektörler	Tarım, hayvancılık ve sanayi
İlçede Öne Çıkan Sektör	Tekstil, metal, hazır giyim, gıda
İlçede Öne Çıkan Tarım Ürünü	Şeftali, golden elma, erik, ahududu, böğürtlen, armut, maydanoz, marul, brokoli ve sofralık domates, brüksel lahanası, süs bitkileri
Organize Sanayi Bölgesi	Kestel OSB, Barakfakih OSB
Küçük Sanayi Sitesi	-
İlçede Öne Çıkan Turizm Türü	Doğa turizmi
Somut Kültürel Miras	Kestel Kalesi, Saidabat Şelalesi, Alaçam Şelalesi, Alaçam Yaylası, Babasultan Köyü (Geyikli Baba)
Somut Olmayan Kültürel Miras	Evlenme gelenekleri, yağmur duası, hıdırellez, kahve kültürü
ÇKS'ye Kayıtlı Çiftçi Sayısı	1.206
Doğalgaz Altyapısı	Var
Jeotermal Kaynak	-
Maden Rezervleri	-

Not: Raporda kullanılan veriler ve yayınlandığı yıllar baz alınarak hazırlanmıştır.

1. YÖNETİCİ ÖZETİ

TR41 Bölgesi; sanayi alanındaki rekabet gücü ve kapasitesinin yanı sıra, orman ve su varlıkları, bitki örtüsü ve tarımsal çeşitlilik ile birlikte tarihi ve kültürel değerler bakımından da önemli bir potansiyele sahiptir.

Bursa ilinin doğusunda merkeze 13 km. uzaklığındaki Kestel ilçesi 2019 yılı verilerine göre nüfus artış hızı bakımından Nilüfer ilçesinin ardından 2. sıradaki ilçe konumundadır. Gürsu ilçesinde olduğu gibi Kestel ilçesinde de hızlı büyüme ve plansız sanayileşme sonucu tarım alanları yapılaşma baskısı altında kalmaktadır. Plansız gelişen sanayi alanlarının düzenli sanayi ve OSB alanlarına taşınması için gerekli önlemlerin ivedilikle alınması ilçe için öneme sahiptir. Plansız ve mühendislik hizmeti almadan gelişmiş alanlarda deprem riski için gerekli önlemlerin alınması diğer bir unsurdur. İlçede ulaşım, altyapı, eğitim, sağlık, spor ve sosyal alanlara yönelik ihtiyaçların giderilmesi ile toplu ulaşım ve merkezle bağlantıların güçlendirilmesi elzemdir. Ovadaki boyahanelerin taşınması ve yer altı suyu tüketiminin azaltılması çevre açısından önemlidir. Hava kirliliğinin azaltılması için sanayide gerekli tedbirlerin alınması gerekmektedir.

İlçe ahududu, böğürtlen gibi üzüksü bitki üretiminde öndedir. Ürünlerinin kooperatif ve üretici birlikleri tarafından doğrudan pazarlanması, tarımsal örgütlenmenin ve kurumsallaşmanın artırılması, tarımsal ürünlerin depolanması, katma değerli ürüne dönüştürülmesi, e-ticaret ve e-ihracat kanallarıyla doğrudan tüketiciye ulaştırılması gibi gelir artırıcı modellerin desteklenmesi ve buna yönelik yatırımlara ve desteklere hız verilmesi gerekmektedir.

Raporda ilçenin nüfus ve demografik verileri, istihdam, işgücü ve üretime ilişkin genel istatistikler özet olarak sunulmuştur. İlçe SEGE çalışmasında 2. derecede gelişmiş ilçe statüsünde olup sanayi ve tarımsal üretimde rekabetçi durumdadır. Kestel ilçesi Alaçam bölgesi gibi önemli doğal alanlara sahiptir. Doğa turizmi alanında büyük potansiyel barındırmaktadır. Doğa dostu ve kırsalda gelir getirici modellerle turizmin geliştirilmesi, turizme yönelik altyapı yatırımlarının yapılmış sektörün daha da cazip hale gelmesini sağlayacaktır.

Bölge planı ziyaretleri kapsamında ilçenin müdürlükleri, kaymakamlıkları, üretici birlik/kooperatifleri, meslek odaları gibi birçok kurum/kuruluşla görüşmeler gerçekleştirilmiş olup paydaş görüşleri neticesinde GZFT analizi değerlendirmesi yapılmış ve sonuç bölümüne eklenmiştir.

2. GİRİŞ

Kestel ilçesi Bursa ilinin doğusunda 29° 12 boylam, 40° 9 enlemde bulunmaktadır. Doğusunda; Yenişehir, İnegöl, batısında; Yıldırım, Osmangazi, güneyinde; Keles, Osmangazi, kuzeyinde; Gürsu ve Gemlik İlçeleri bulunmaktadır.

İl Merkezine Uzaklık: 11 km

Yüzölçümü: 423 km²

Şekil 1. Kestel İlçesinin İl İçindeki Konumu

3. TARİH

Kestel, tarihi kökeni M.Ö. 300'lü yıllara dayanan bir yerleşimdir. Bu köken, Megara'lıların burayı kurduğu tahmin edilen bir döneme kadar gitmektedir. Ancak daha sonra Roma İmparatorluğu egemenliği altına girmiştir. İsmi, Latince'de "Kalecik" anlamına gelen "Castel" kelimesinden gelmektedir. Kestel Kalesi, bu bölgeyi Asya'dan gelebilecek akınlara karşı korumak amacıyla inşa edilmiştir.

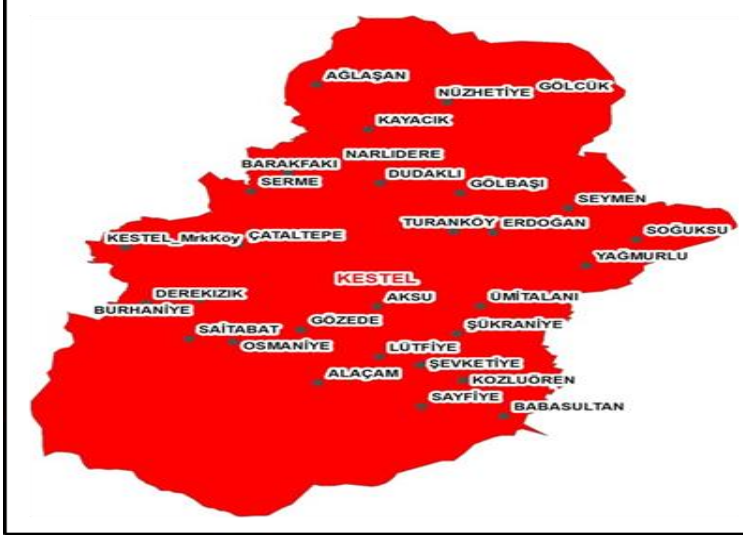
Osmanlı İmparatorluğu'nun kurucusu Osman Bey döneminde bu bölgeye geçmiş ve "Castel" adı zaman içinde "Kestel" olarak değiştirilmiştir. Yerleşim merkezi olarak kullanımına Vani Mehmet Efendi tarafından başlanmıştır. Mehmet Efendi, Kestel'e çeşitli yapılar inşa ettirerek burayı yerleşim merkezi haline getirmiştir.

Kestel, 1877-78 Osmanlı Rus Savaşı sonrasında 40 evden oluşan bir yerleşim yeri iken, Bulgaristan, Yunanistan ve diğer bölgelerden gelen göçmenlerle hızla büyümüştür. 1938'de merkez bucak, 1960'ta belde ve 1990'da ilçe statüsüne kavuşmuştur.

4. İDARİ YAPI

Kestel ilçesi merkez ilçeler arasında 42.900 hektara yayılan arazisi ile en geniş alana sahip ikinci ilçedir. Adrese dayalı nüfus kayıt sistemi sonuçlarına göre 2021 yılı ilçe nüfusu 72.439'dur. 35 mahalleden oluşmaktadır.

Şekil 2. İlçede Yer Alan Yerleşim Merkezleri

5. DOĞAL YAPI

5.1. İklim

İlçenin iklimi karasal iklim ile Akdeniz iklimi arasında geçiş iklimidir.

5.2. Bitki Örtüsü ve Arazi Kullanımı

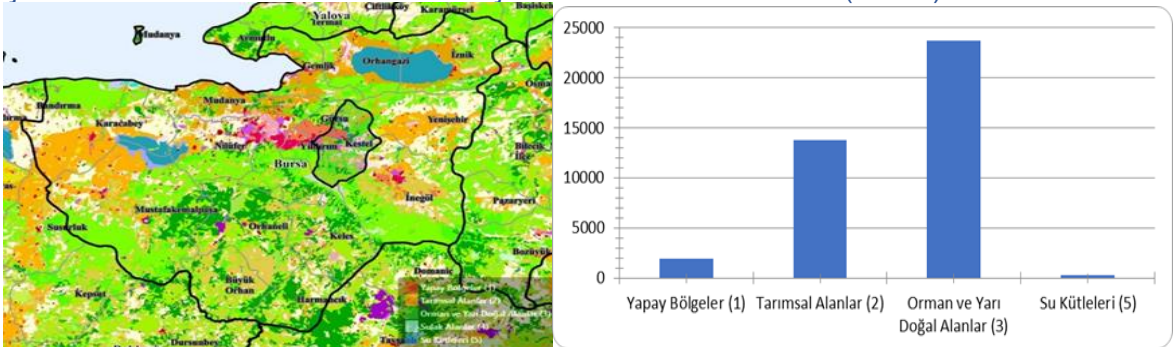
5.2.1. Bitki Örtüsü

İlçenin 11.300 hektar arazisinin %42,8'ü tarım hizmetlerinde kullanılmaktadır. %46,6'sı orman arazisi, kalan miktar ise mera, meskûn mahal ve tarıma elverişsiz arazilerdir.

5.2.2. Arazi Kullanımı

İlçenin alan kullanım verileri incelendiğinde büyük bir bölümünün orman ve yarı doğal alanlar ile tarımsal alanlardan oluştuğu görülmektedir.

Şekil 3. Corine 2018 Bursa İli Kestel İlçesi Alan Kullanımı Verileri (hektar)

Kaynak: Tarım ve Orman Bakanlığı (2020)

5.3. Enerji ve Yeraltı Kaynakları

5.3.1. Jeotermal Kaynaklar

İlçede kayda değer herhangi bir jeotermal kaynak bulunmamaktadır.

5.3.2. Maden Rezervleri

İlçede kayda değer maden rezervi bulunmamaktadır.

6. SOSYAL YAPI

6.1. Nüfus ve Demografik Yapı

Kestel'de 2021 yılı sonu itibariyle 72.439 kişi yaşamaktadır. Nüfusun %49,78'ini kadın nüfus, %50,22'sini erkek nüfus oluşturmaktadır.

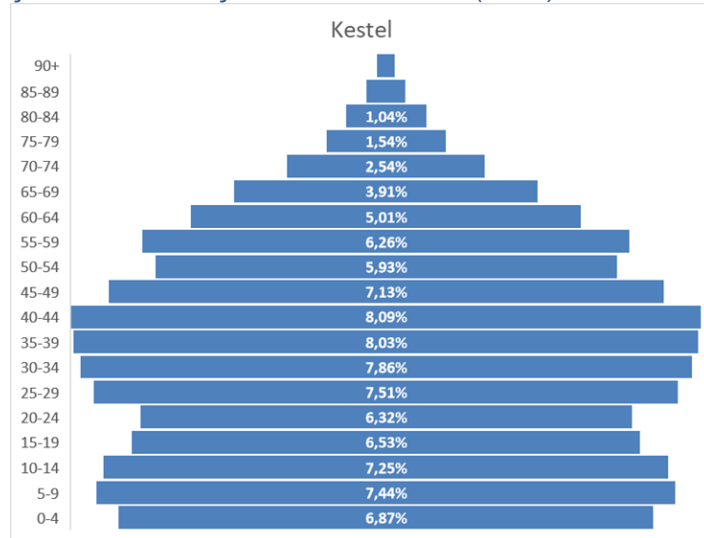
Tablo 1. Kestel İlçesinin Son Beş Yıldaki Cinsiyet Bazındaki Nüfus Sayıları (2016-2020)

Yıl Cinsiyet	2017	2018	2019	2020	2021
Erkek	30.255	32.568	34.160	35.512	36.378
Kadın	30.465	32.688	34.044	35.353	36.061
Toplam	60.720	65.256	68.204	70.865	72.439

Kaynak: TÜİK

Kestel ilçesi nüfus piramidi incelendiğinde, ilçede %8,09 oranı ile 40-44 yaş arası nüfusun ilk sırada, %8,03 oranı ile 35-39 yaş arası nüfusun ikinci sırada ve %7,86 oranı ile 30-34 yaş arası nüfusun üçüncü sırada yer aldığı görülmektedir. Buna göre ilçede çalışma çağındaki nüfusun yoğunlaştığını söylemek mümkündür.

Şekil 4. Kestel İlçesi Nüfus Piramidi (2021)

Kaynak: TÜİK

6.2. Gelişmişlik Düzeyi (SE-GE)

Kestel ilçesi Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı tarafından yürütülen Sosyo-Ekonomik Gelişmişlik Sıralaması Araştırmasında (SEGE) sosyo-ekonomik gelişmişlik bakımından Türkiye'deki ilçeler içerisinde 166'ncı, Bursa'daki 17 ilçe içinde ise 6. sıradadır. İlçe 0,777 puan ile sosyo-ekonomik gelişmişlik açısından 2. kademe yer almıştır.

Tablo 2. Sosyoekonomik Gelişmişlik (SE-GE) Sıralaması

İlçe Adı	Genel Sıralama	İl İçindeki Sıralama	Skor	Kademe
Kestel	166	6	0,777	2

Kaynak: Kalkınma Ajansları Genel Müdürlüğü, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı (2022)

6.3. Eğitim

Kestel ilçesinde 2016-2020 yılları arasında eğitim veren özel okulların sayılarında artış görülmüştür. Özel okullarda öğrenim gören öğrenci sayıları, öğretmen sayıları ve derslik sayıları da okul sayılarına paralel olarak artmıştır.

Tablo 3. Kestel İlçesi Eğitim İstatistikleri

Okul Türü	Yıl	KREŞ& G.BAKIM EVİ		OKUL ÖNCESİ		İLKOKUL		ORTAOKUL		LİSE GENEL		LİSE MESLEK	
		Özel	Resmî	Özel	Resmî	Özel	Resmî	Özel	Resmî	Özel	Resmî	Özel	Resmî
Okul Sayısı	2016	0	3	1	1	1	15	1	12	2	2	0	4
	2020			3	1	3	16	3	12	3	2	1	4
Öğrenci Sayısı	2016	0	182	201	827	364	3164	604	2496	548	1319	0	2204
	2020	0	0	146	1013	599	4047	539	3997	570	1613	651	2163
Öğretmen Sayısı	2016	5	15	9	10	26	164	37	147	42	75	0	167
	2020	0	10	13	10	50	205	65	198	58	79	55	194
Derslik Sayısı	2016	0	10	6	4	37	206	26	83	23	41	0	96
	2020			20	4	47	183	35	88	36	41	50	136

Kaynak: Bursa İl Milli Eğitim Müdürlüğü (2020)

- İlköğretimde derslik başına öğrenci sayısı (2020)¹ : 22
- Ortaöğretimde derslik başına öğrenci sayısı (2020)² : 24,7
- İlköğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı (2020) : 18,2
- Ortaöğretimde öğretmen başına öğrenci sayısı (2020) : 14,7
- Okuryazarlık Oranı (2021) : %98,18

İlk ve orta öğretimde derslik başına düşen öğrenci sayısı sırası ile 20,2 ve 24,7 olup makul seviyededir. Okur yazarlık oranı %98,18 ile il ortalamasının üstündedir.

Kestel'de herhangi bir yüksek okul veya fakülte bulunmamaktadır.

¹ İlköğretim için ilkokul ve ortaokul değerleri toplanarak hesaplanmıştır

² Ortaöğretim için lise ve meslek lisesi değerleri toplanarak hesaplanmıştır.

6.4. Sağlık

İlçede 1 devlet hastanesi, 2 adet de özel ağız ve diş sağlığı polikliniği bulunmaktadır.³

- Toplam Hastane Sayısı (2020) :1
- Hastane yatak sayısı (yoğun bakım dahil) (2020) :150
- Bin kişiye düşen yatak sayısı (2020) :2,12
- Yoğun bakım yatak sayısı (2020) :25
- Bin kişiye düşen yoğun bakım yatak sayısı (2020) :0,35
- Toplam hekim sayısı (2020) :41

7. TURİZM ve KÜLTÜREL YAPI

İlçede Öne Çıkan Turizm Türü: Doğa, kültür ve tarih turizmi.

Destinasyonlar/Kültür ve Turizm Varlıkları: Kestel Kalesi, Saidabat Şelalesi, Alaçam Şelalesi, Alaçam Yaylası, Babasultan Köyü (Geyikli Baba)

Somut Olmayan Kültürel Miras: Evlenme Gelenekleri, Yağmur Duası, Hıdırellez, Kahve Kültürü

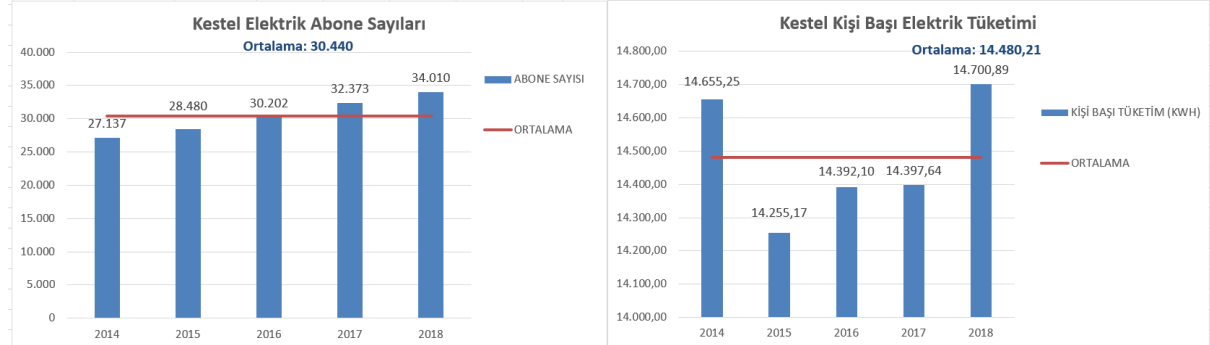
- İlçe Bazında Turizm İşletme Belgeli Konaklama Tesisleri Sayısı (2021) : 1
- İlçe Bazında Belediye Belgeli Konaklama Tesisleri Sayısı (2021) : 5
- İlçe Bazında Konaklama Verileri (Doluluk Oranı, 2021) : %54,39
- İlçe Bazında Konaklama Verileri (Ortalama Kalış Süresi, 2021) : 4,24

8. ALTYAPI

8.1. Elektrik

Kestel ilçesine ait 2014-2018 yılları arası elektrik kullanımları aşağıda yer almaktadır.

Şekil 5. Kestel İlçesi Elektrik Kullanımı (2014-2018)

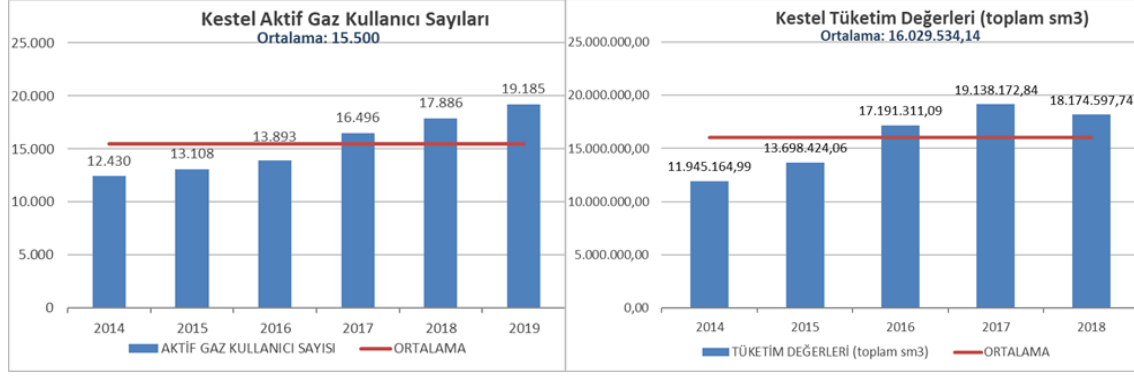
Kaynak: Uludağ Elektrik Dağıtım A.Ş.

8.2. Doğalgaz

Kestel ilçesine ait 2014-2018 yılları arası doğalgaz kullanımları aşağıda yer almaktadır. Son yıllarda abone sayısının artmasına rağmen yıllık tüketim miktarındaki düşüş, doğalgaz tüketim maliyetlerindeki artışlar ile açıklanabilir.

³ Temel Sağlık İstatistikleri Modülü TSİM)

Şekil 6. Kestel İlçesi Doğalgaz Kullanımı (2014-2018)

Kaynak: Bursagaz

9. EKONOMİK YAPI

Kestel ilçesinde, nüfusun büyük bir kısmı %75'i sanayi ve hizmetler sektöründe çalışanlardan oluşmaktadır. Bu ilçe, son 15 yılda büyük bir gelişme göstermiş ve Bursa'nın doğu kapısı olarak önem kazanmıştır.

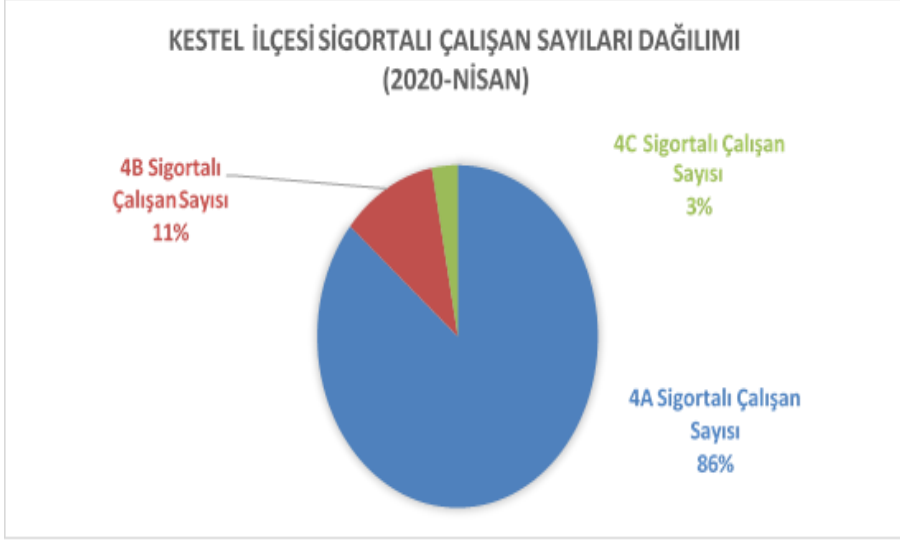
İlçenin topraklarının %50'sinden fazlası birinci sınıf tarım arazisidir ve yılda üç ürün hasadı yapılabilmektedir. Kestel nüfusunun %25'i tarım sektöründe faaliyet göstermektedir. Tarım, özellikle sebze ve meyve üretimine dayalıdır. Hayvancılık ise ilçe ekonomisine büyük katkı sağlayan önemli bir gelir kaynağıdır. En dikkat çeken hayvansal ürünler arasında süt, et, yumurta, bal ve yoğurt bulunur.

Kestel'de, açık hava süs bitkileri ve meyve fidancılığı ilçe ekonomisinde önemli bir yer tutar. Meyve fidanı üretimi 1942 yılında başlamış olup, açık hava süs bitkileri üretimi ise 20 yıl önce başlamış ve bu ürünler Türkiye genelinde pazarlanmaktadır. Kestel'de yaklaşık 200 fidan üreticisi faaliyet göstermektedir ve çoğu küçük aile işletmesidir.

9.1. İşgücü ve Sektörel Dağılımı

Kestel ilçesine ait işgücü verileri incelendiğinde %86 oranında 4A (SGK) sigortalı çalışan sayısının ilçede yoğun olduğu görülmektedir. %11 oranı ile 4B (BAĞ-KUR) sigortalı çalışanlar ikinci sırada yer alırken, ilçede 4C (Kamu) sigortalı çalışan sayısı oranı ise %3'tür.

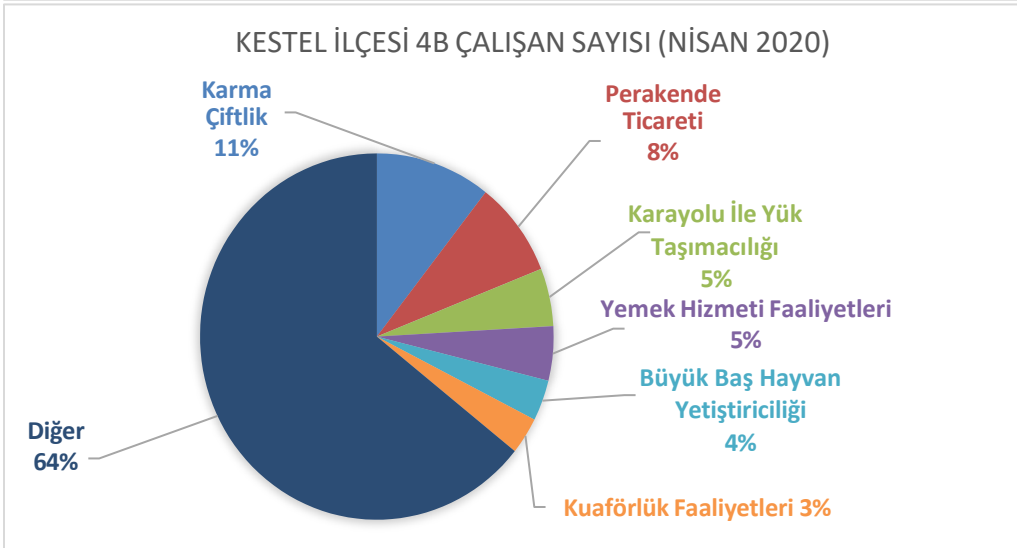
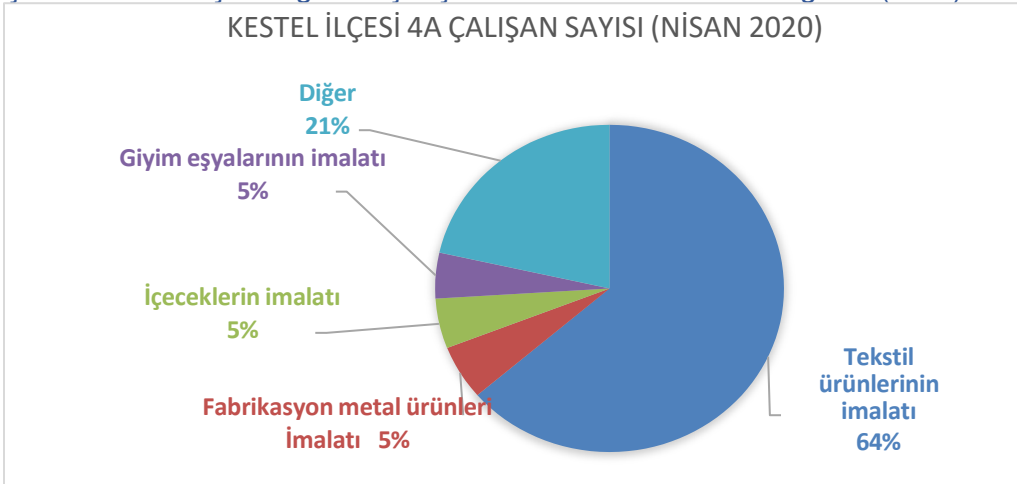
Şekil 7. Kestel İlçesi Sigortalı Çalışan Sayıları Dağılımı (2020)

Kaynak: SGK Bursa İl Müdürlüğü

4A sigortalı çalışanlar arasında %64 oranı ile tekstil ürünlerinin imalatı, 4B sigortalı çalışanlar arasında %11 ile karma çiftlik öne çıkmaktadır.

Şekil 8. Kestel İlçesi Sigortalı Çalışanların Sektörlere Göre Dağılımı (2020)

Kaynak: SGK Bursa İl Müdürlüğü

9.2. Tarım ve Hayvancılık

Tarım alanlarının yıllar içerisindeki değişimi incelendiğinde “Nadas” a ayrılan alanların yıllar itibarıyla genişlediği; “Meyve, İçecek ve Baharat Bitkileri” ve “Sebze” için kullanılan alanların ise yıllar itibarıyla azaldığı gözlemlenmiştir. “Tahıl ve Diğer Bitkisel Ürünler” ve “Süs Bitkileri” için kullanılan alanlar da çok fazla değişkenlik olmamıştır. İlçede kısıtlı olarak başlayan “Örtüaltı Tarım” üretim son yıllara doğru artış göstermiştir.

Tablo 4. Kestel İlçesi 2017-2021 Yılları Arasında Tarım Alanları Dağılımı (Dekar)

Ürün Grubu	2017	2018	2019	2020	2021
Meyveler, İçecek ve Baharat Bitkileri	40.140	40.669	40.129	40.303	40.372
Nadas	650	650	600	1.820	2.576
Örtüaltı Tarım	-	44	44	80	80
Sebze	6.835	5.209	6.589	5.800	4.903
Süs Bitkileri	1.500	1.500	1.500	1.500	1.500
Tahıllar ve Diğer Bitkisel Ürünler	34.913	35.138	34.850	36.544	35.013

Kaynak: TÜİK

İlçede en çok üretilen meyveler armut, şeftali, golden elma ve erik iken ahududu (%32,4), böğürtlen (%32,42) ve armut (%4,98) üretiminde ülke üretiminin önemli bir payına sahiptir. İlçede en çok üretilen sebzeler maydanoz, marul, brokoli ve sofralık domates iken Türkiye’de yetiştirilen brüksel lahanasının %27,54’ü ilçede üretilmektedir. İlçede üretilen tarla bitkilerinde buğday, yonca ve silajlık mısır öne çıkmaktadır. Ayrıca ilçede 7,5 milyon adet dış mekân süs bitkisi üretilmektedir. İlçede örtü altı tarım sınırlı olarak yapılmakta olup Türkiye kıvrıkcık marul üretiminin %2,21’i ilçede gerçekleştirilmektedir.

Tablo 5. Kestel İlçesi 2017-2021 Yılları Arasında En Çok Üretilen Tarım Ürünleri (Ton)

Ürün	2017	2018	2019	2020	2021
MEYVELER					
Armut	31.770	42.276	42.278	34.348	26.425
Şeftali	12.008	15.009	15.010	13.209	11.408
Elma Golden	1.816	3.225	3.229	3.709	2.782
Erik	2.406	3.609	3.609	3.048	2.005
SEBZELER					
Maydanoz	3.740	3.465	3.465	1.980	1.800
Marul Kıvrıkcık	840	840	848	1.380	1.380
Brokoli	1.008	900	900	1.180	1.180
Domates Sofralık	1.188	1.331	1.315	876	876
TAHILLAR VE DİĞER BİTKİSEL ÜRÜNLER					
Buğday,	6.853	6.700	5.102	4.510	8.324
Yonca Yeşilot	2.040	2.040	2.040	4.242	4.400
Mısır Slaj	4.440	4.440	4.440	6.800	3.125
Yulaf Yeşilot	1.450	1.450	1.785	2.320	2.000
SÜS BİTKİLERİ (adet)	7.500.000	7.500.000	7.500.000	7.500.000	7.500.000

Kaynak: TÜİK

Tablo 6. Kestel İlçesinde Öne Çıkan Ürünlerin Üretim Miktarı ve Türkiye Payları (2021)

Meyve Adı	Üretim Miktarı (Ton)	Türkiye Üretimindeki Payı
Böğürtlen	880	%32,42
Ahududu	1650	%32,40
Lahana Brüksel	743	%27,54
Armut	26425	%4,98
Marul Kıvırcık	560	%2,21
Maydanoz	1800	%1,66
Şeftali	11408	%1,60
Tere	118	%1,34
Enginar	500	%1,25
Brokoli	1180	%1,13

Kaynak: TÜİK

Bursa Büyükşehir Belediyesinin iştiraki olarak faaliyet gösteren ve ildeki tarım faaliyetlerini destekleyen TARIM PEYZAJ A.Ş. tarafından ilçedeki çiftçilere dağıtılan fidan sayıları Tablo 7'da belirtilmiştir.

Tablo 7. İlçede Dağıtılan Fidan Sayısı (2019-2021)

Ürün	Fidan sayısı
Yaban Mersini	12.600

Kaynak: Tarım Peyzaj A.Ş.

Bitkisel üretimin ön plana çıktığı ilçede hayvansal üretim anlamında kısıtlı üretim yapılırsa da küçükbaş ve büyükbaş hayvan yetiştiriciliği ile yumurta tavuğu yetiştiriciliği öne çıkmaktadır.

Tablo 8. Kestel İlçesi Hayvancılık Verileri (2021)

Hayvan Sayıları	Baş (Adet)	Türkiye'deki Payı
Büyükbaş	7.910	%0,04
Küçükbaş	20.215	%0,04
At	87	%0,10
Katır- Eşek	7	%0,01
Yumurta Tavuğu	24.400	%0,02
Hindi	120	%0,00
Kaz	105	%0,01
Ördek	18	%0,00

Kaynak: TÜİK

Toplam 1.477 çiftçinin faaliyet gösterdiği ilçede 21 tarımsal kalkınma kooperatifi, 2 sulama kooperatifi ve 2 üretici birliği faaliyet göstermektedir. Üretici birlikleri süt ve incir üretici birlikleridir.

Tablo 9. Kestel İlçesi Tarımsal Veriler (2019)

Tarımsal Veriler	Sayı
Toplam Çiftçi Sayısı	1.477
ÇKS'ye Kayıtlı Çiftçi Sayısı	1.206
ÇKS'ye Kayıtlı Olmayan Çiftçi Sayısı	271
Tarımsal Kalkınma Kooperatifi Sayısı	21
Sulama Kooperatifi Sayısı	2
Üretici Birlikleri Sayısı	2

Kaynak: Bursa İl Tarım ve Orman Müdürlüğü

İlçede ayrıca İl Ticaret Müdürlüğü yetkisinde üretim ve pazarlama kooperatifi olarak “1153 Sayılı Barakfakih Tarım Kredi Kooperatifi”, “126 Sayılı Kestel Tarım Kredi Kooperatifi”, “S.S. Kestel Süs Bitkileri Meyve Fidancılığı ve Üretim Pazarlama Kooperatifi”, “1801 Sayılı Babasultan Tarım Kredi Kooperatifi” faaliyet göstermektedir.

Tablo 10. Kestel İlçesi Arıcılık Verileri (2021)

İşletme Sayısı	Eski Tip Kovan Sayısı	Yeni Tip Kovan Sayısı	Toplam Kovan Sayısı	Bal Üretimi (ton)	Türkiye'deki Payı
65	-	5.200	5.200	25	0,03%

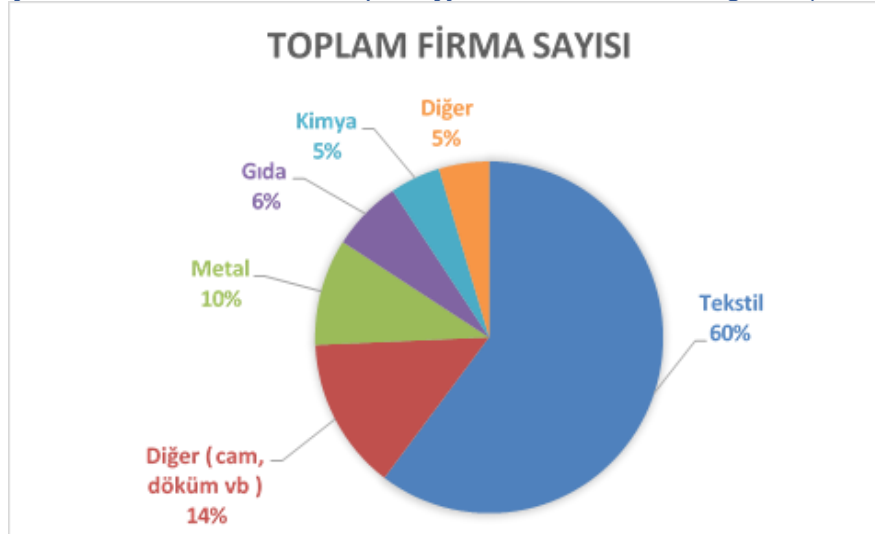
Kaynak: TÜİK

İlçede 65 hanede bal üretimi yapılırken toplam 25 ton ile ülke üretiminin %0,03'ü gerçekleştirilmektedir.

9.3. Sanayi

Kestel'de imalat sanayi incelendiğinde tekstil, diğer kapsamında cam, döküm vb. ile metal, gıda ve kimya sektörleri ön plana çıkmaktadır. İmalat yapan işyeri sayıları incelendiğinde %60 ile tekstil net bir şekilde öne çıkarken, bu sektörü %14 ile diğer, yine %10 ile metal ürünleri imalatı, %6 ile gıda imalatı ve %5 ile kimya ürünleri imalatı takip etmektedir.

Şekil 9. Kestel'de İmalat Yapan İşyerlerinin Sektörel Dağılımı (2020)

Kaynak: SGK Bursa İl Müdürlüğü

9.3.1. Organize Sanayi Bölgeleri (OSB)

İlçede Kestel OSB ve Barakfakih OSB olmak üzere toplam 2 tane organize sanayi bölgesi bulunmaktadır. Organize sanayi bölgelerinin büyüklükleri, doluluk oranları ve sektörel yoğunlaşma verileri aşağıda belirtilmiştir.

Kestel OSB

OSB Alan Büyüklüğü (ha) : 73,43 ha

OSB Toplam Sanayi Parsel Sayısı : 93

OSB Çalışan Sayısı : 4.500

OSB Doluluk Oranı : %82

Tablo 11. Kestel OSB Sektörel Dağılımı (2021)

Sektör	Firma Sayısı
Tekstil	59
Diğer (cam, döküm vb)	8
Metal	5
Gıda	5
Kimya	1
Diğer	4
Toplam	82

Kaynak: Bursa Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, 2021

Barakfakih OSB

OSB Alan Büyüklüğü (ha) : 245,6 ha

OSB Toplam Sanayi Parsel Sayısı : 183

OSB Çalışan Sayısı : 6.500

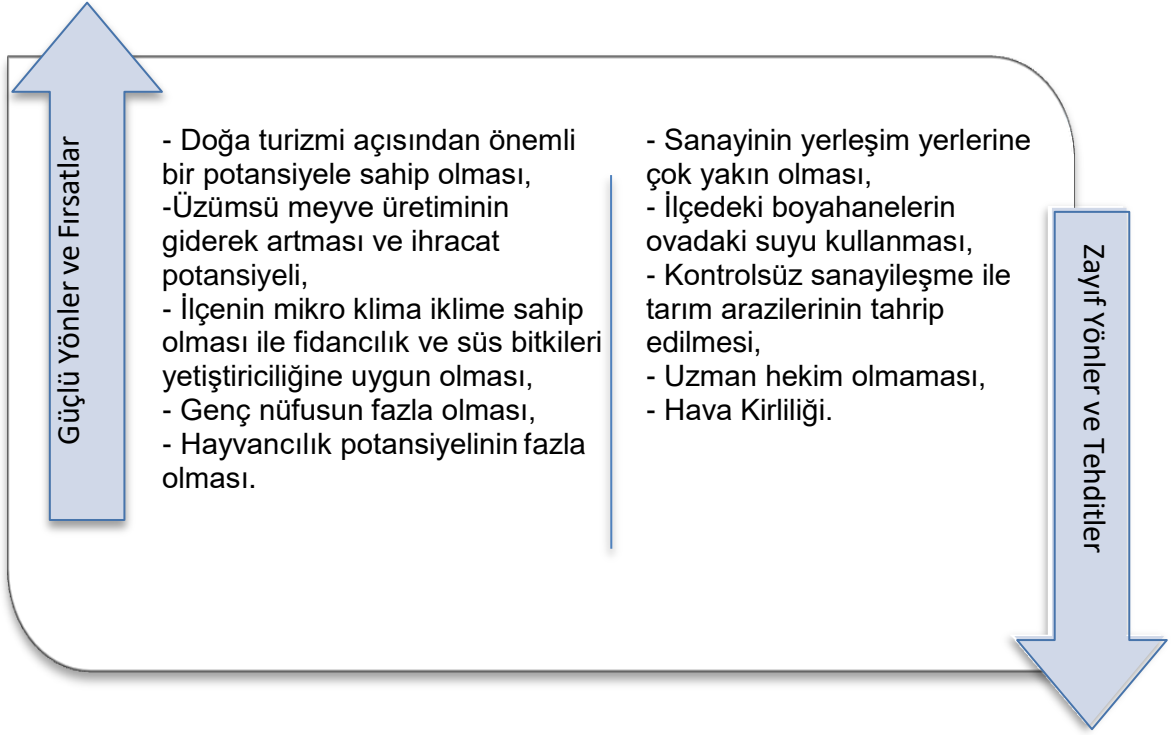
OSB Doluluk Oranı : %68

Tablo 12. Barakfakih OSB Sektörel Dağılımı (2021)

Sektör	Firma Sayısı
Tekstil	70
Diğer (cam, döküm vb.)	22
Metal	16
Gıda	9
Kimya	9
Diğer	6
Toplam	132

Kaynak: Bursa Sanayi ve Teknoloji İl Müdürlüğü, 2021

10. GZFT ANALİZİ

11. SONUÇ

Kestel ilçesi nüfus artış hızı bakımından Nilüfer ilçesinden sonra ikinci sırada gelmektedir. Kestel ilçesindeki hızlı sanayileşme ve büyüme kentsel problemleri beraberinde getirmiştir. İlçede OSB alanları dışındaki sanayi tesislerinin ve boyahanelerin kendilerine gösterilen OSB'lere taşınması gerekmektedir. Yeraltı sularının kontrolsüz kullanımı önlenmelidir.

Kaçak yapılaşmış alanlarda kentsel dönüşümlerin yapılması, altyapı ve ulaşım eksikliklerinin tamamlanması, eksik olan sosyal donatı alanlarının sağlanması refahı artıracaktır. Sanayinin çevreye duyarlı hale gelmesi amacıyla; arıtma tesisi, geri dönüşüm tesisi gibi altyapıların tamamlanması ve özellikle tekstil sektöründe yeşil dönüşüm stratejilerinin uygulanmasına yönelik destekler artırılmalıdır.

Tarımsal üretimde örgütlenmenin artması, kırsalda girişimciliğin desteklenmesi, kooperatifleşmenin artırılması ilçe için önemli bir konudur. Türkiye'de üretimde söz sahibi olduğu ahududu, böğürtlen üretiminde katma değer artırılmasına yönelik soğuk hava depoları, ambalajlama, paketleme merkezlerinin hayata geçirilmesi ve tarımsal sanayinin geliştirilmesi sağlanmalıdır. İlçenin diğer bir potansiyeli doğa turizmidir. Doğa ve yürüyüş rotaları belirlenmesi, spor turizmi için rotalar oluşturulması, kamp-karavan alanlarının geliştirilmesi ve turizme yönelik altyapının tamamlanması ilçenin kırsal kalkınmasında önemli rol oynayacaktır.

BEBKA

Bursa Eskişehir Bilecik Kalkınma Ajansı

Bursa Merkez Ofis

İşiktepe OSB Mahallesi Arıtma Caddesi No:22
16215 Nilüfer/Bursa TÜRKİYE

Tel : 0 224 211 13 27

Faks : 0 224 211 13 29

E-Posta : bebka@bebka.org.tr

KEP Adresi: bebka@hs01.kep.tr

 [@tcbebka](https://twitter.com/tcbebka)

 [/bebka](https://www.linkedin.com/company/bebka)

 [/bebka](https://www.youtube.com/channel/UC...)

 [/tcbebka](https://www.instagram.com/tcbebka)

 [/tcbebka](https://www.facebook.com/tcbebka)

bebka.org.tr